

ECONOMIE EN THEOLOGIE. DE VAKGEBIEDEN LIJKEN TEGENPOLEN, MAAR NIETS IS MINDER WAAR, VOLGENS PROFESSOR PAUL VAN GEEST. HIJ IS ALS HOOGLERAAR THEOLOGIE EN ECONOMISCH DENKEN VERBONDEN AAN DE ERASMUS SCHOOL OF ECONOMICS IN ROTTERDAM EN SPREKER BIJ HET POST-ACADEMISCHE PROGRAMMA *DE BETEKENIS VAN RIJKDOM*. "HET IS EEN HARDNEKKIG MISVERSTAND DAT ECONOMIE OVER HEBZUCHT ZOU GAAN EN THEOLOGIE ALLEEN OVER LIEFDE."

Lessen van theologen voor economen

TEKST **MARIJE RISPENS**

In de evangelies (bijbelboeken) staat een verhaal waarin Jezus handelaren de tempel uit slaat: de tempelreiniging. "Dat is volgens mij vaak verkeerd geïnterpreteerd in de geschiedenis van het christendom", zegt Van Geest. "Dat deed Jezus, omdat de handelaren het zicht belemmerden op het heilige, juist op een plaats waar de mens kon verstillen voor God. Maar dat deed hij niet omdat ze economen waren. Want dat ze welvaart brachten, is juist goed. Ora et labora. Bidden én werken. Rijkdom mag je best vergaren, zodat je zorgeloos kunt leven en voor anderen kunt zorgen."

Het idee van rijkdom en geloof als twee uitersten is er niet altijd geweest. In de tijd van Augustinus – hij

stierf in 430 – was rijkdom iets neutraals voor christenen. Iets wat je naast je geloof kon nastreven. Rijkdom was goed als je er barmhartigheid mee betrachtte. Het was slecht als het hebzucht aanwakkerde. In de Middeleeuwen werd er vooral veel geschreven over die keerzijde van handel: over hebzucht, fraude of veinzen iemand aardig te vinden als je iets van diegene nodig hebt. "Ik lees met mijn economiestudenten wat Middeleeuwse theologen hierover schreven. Dat levert inzicht op in de menselijke drijfveren van handeldrijven en wat daarin fout kan gaan. We hebben het na het lezen van zo'n tekst over de betekenis van rijkdom. Iemand die geobsedeerd is door rijkdom, leidt uiteindelijk een eenzaam

"In de theologie zijn 'geloof', hoop' en 'liefde' zo mooi beschreven dat zelfs economiestudenten er hun voordeel mee kunnen doen"

bestaan. Maar wie rijkdom inzet om goed voor andere mensen te zorgen, heeft een heel andere drijfveer. De teksten zijn in een bepaalde tijd geschreven. Geschiedenis is als een spiegel waarin je je eigen motivatie kunt herkennen.”

VISIOENEN

Waarom zo'n theologiecollege past bij economen? “Ik hoop dat ze hun mensbeeld verbreden. In de economie maak je je bepaalde modellen eigen. Het is goed om te beseffen dat die zijn vervaardigd met een bepaald mensbeeld in gedachte, dat van de homo economicus. Een te beperkt mensbeeld als je het mij vraagt; dat vinden vele economen trouwens ook”, zegt Van Geest. “We zijn namelijk niet altijd rationeel en consistent in onze keuzes. We zijn ook emotioneel, zoals we uit de psychologie weten. Theologen voegen aan die ratio en gevoels een derde punt toe. Zij leven vanuit de hoop op een betere wereld. Zij putten kracht uit bijbelverhalen die daarover gaan. In die zin is religie een economische factor. Dat dit niet alleen mijn eigen mening is, blijkt wel uit het feit dat ik benoemd ben als hoogleraar theologie aan de Erasmus Universiteit. In de theologie zijn de krachten ‘geloof’, ‘hoop’ en ‘liefde’ zo mooi beschreven dat zelfs studenten in de economie hier hun voordeel mee kunnen doen.”

Ook theologen in deze tijd geven hun visie op de economie. Zo wees de huidige Paus Franciscus erop dat economie rekening moet gaan houden met ecologie. Oftewel: een bedrijf mag de aarde niet zover uitputten dat er voor de generaties na ons niet overblijft. Van Geest: “Dat is een hele eigentijdse gedachte. De Paus gaat zelfs nog een stap verder en pleit voor internationale solidariteit. Als een rijk land alle grondstoffen uit een arm land rooft, dan worden armen weer armer. Hij pleit voor matigheid. Minder vliegen, minder uitputten van de aarde, meer balans.”

ANDERS DENKEN

Voor economiestudenten betekenen de colleges van Van Geest hele andere kost dan ze gewend zijn. “Ze moeten anders denken. Voor mensen aan het begin van hun carrière is dit wellicht lastig, maar ik merk vooral bij veertigers en vijftigers in de financiële wereld dat ze graag eens een ander geluid horen. Met het samen lezen van geschriften vergroot je je referentiekader. Velen willen na het college met me verder praten. Dat is een fantastisch compliment.” ■

Dit artikel verscheen eerder in de zomereditie van het New Financial Magazine.

Paul van Geest: “Ander geluid.”

DE BETEKENIS VAN RIJKDOM

In september 2021 start aan de Erasmus Universiteit het Executive Program ‘De Betekenis van Rijkdom’. Centraal staan vragen als: Wat is rijkdom? Hoe kan je ware rijkdom vergaren? Wat is de relatie tussen geld en geluk? Hoe kan je binnen je bedrijf een transitie initiëren naar betekenisvoller werken? In negen colledagen, verdeeld over een half jaar, leer je van vooraanstaande sprekers uit de wetenschap en voorlopers in de bedrijfspraktijk meer over de psychologie van geld, hoe je rijker kunt leven en hoe je binnen je bedrijf een transitie kunt maken dat leidt tot een hoger rendement door gelukkigere klanten en medewerkers. Meld je aan en/of lees er meer over op www.eur.nl/eebee/betekenisvanrijkdom.

